

Dansk gartneri i tal 2004

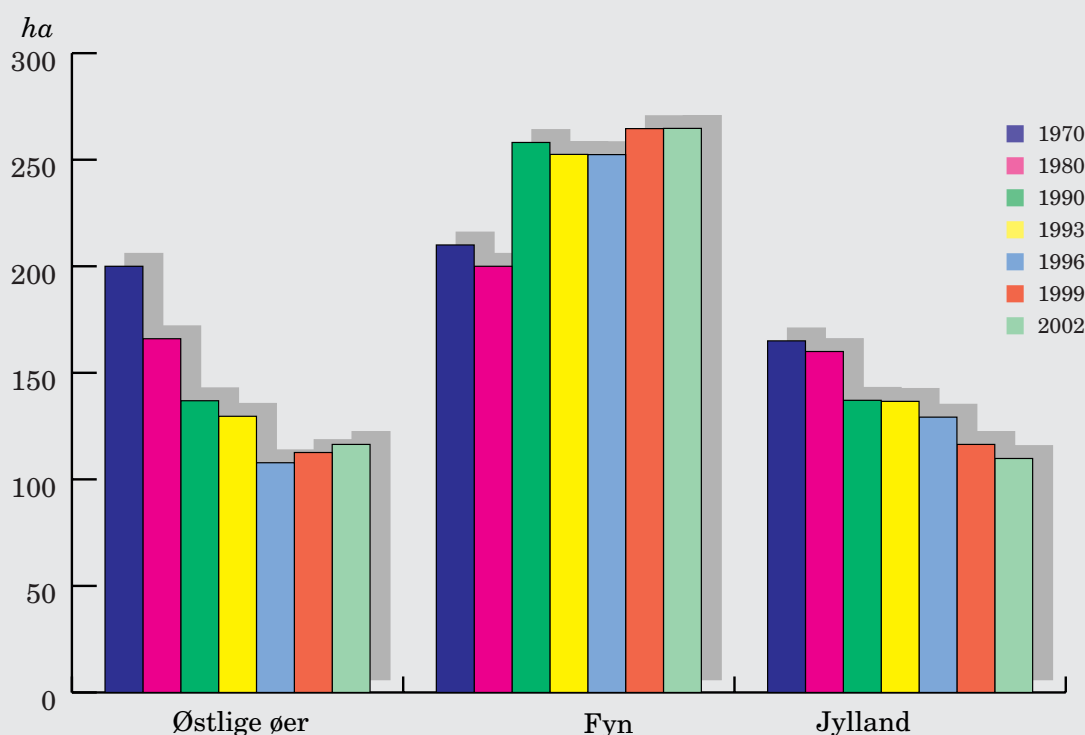
Dansk gartneris produkter er enten smukke eller sunde - i mange tilfælde er der tilmed tale om et "både og". Og på trods af mangfoldigheden er de alligevel kendte af forbrugerne.

I væksthuse produceres potteplanter, snitblomster og væksthushgrøntsager som for eksempel tomat og agurk. På

friland dyrkes andre grøntsager, planteskoleprodukter samt frugt og bær. Hertil kommer den danske produktion af champignon.

Hensigten med Dansk Gartneri i tal 2004 er at vise nogle nøgletal, som beskriver erhvervet bag produkterne.

Fig. 1. Udviklingen i væksthusearealets geografiske fordeling 1970-2002



Struktur

Inden for alle grene af gartneriet går strukturudviklingen i retning af færre, men til gengæld større gartnerier.

Antallet af gartnerier med væksthuseproduktion (1.000 m² eller derover) er i perioden 1990-2002 faldet fra 959 til 633 virksomheder.

Vanskeligheder med at generationsskifte især de mindre gartnerier og sammenlægninger af gartnerier er væsentlige årsager til det betydelige fald.

Produktionsarealet under glas har imidlertid været tilnærmelsesvis konstant ca. 5 mio. m² - også set over en længere årrække. 3 mio. m² - eller 60% af arealet - benyttes til potteplanteproduktion, heraf 84% til blomstrende potteplanter og 16% til grønne potteplanter.

Inden for de enkelte driftsgrene har produktionsarealet med potteplanter og væksthushgrøntsager været stabilt, mens arealet med snitblomster og -grønt er faldet.

Produktionsarealet med udplantningsplanter og drivarealet på friland er stigende.

Tendensen i den geografiske fordeling er, at væksthusearealet er stigende på Fyn, konstant i Jylland, men faldende på de østlige øer. Mere end halvdelen af væksthusearealet ligger nu på Fyn.

Produktionsværdi

Værdien af gartnerierhvervets samlede produktion af gartneri udgjorde i 2003 knap 4,2 mia. kr.

Produktionsværdien har været stagnerende siden 1996.

Af den samlede produktionsværdi udgør blomsterproduktionen 60%, planteskoleprodukter 13%, væksthuse- og frilandsgøntsager 18% og frugt og bær tilsammen 4%.

Økonomi

Regnskabsstatistikken for 2003 fra Fødevareøkonomisk Institut foreligger ikke i skrivende stund. Regnskabsanalyserne fra revisionsfirmaerne viser, at

Fig. 2. Udvikling i produktionsværdi

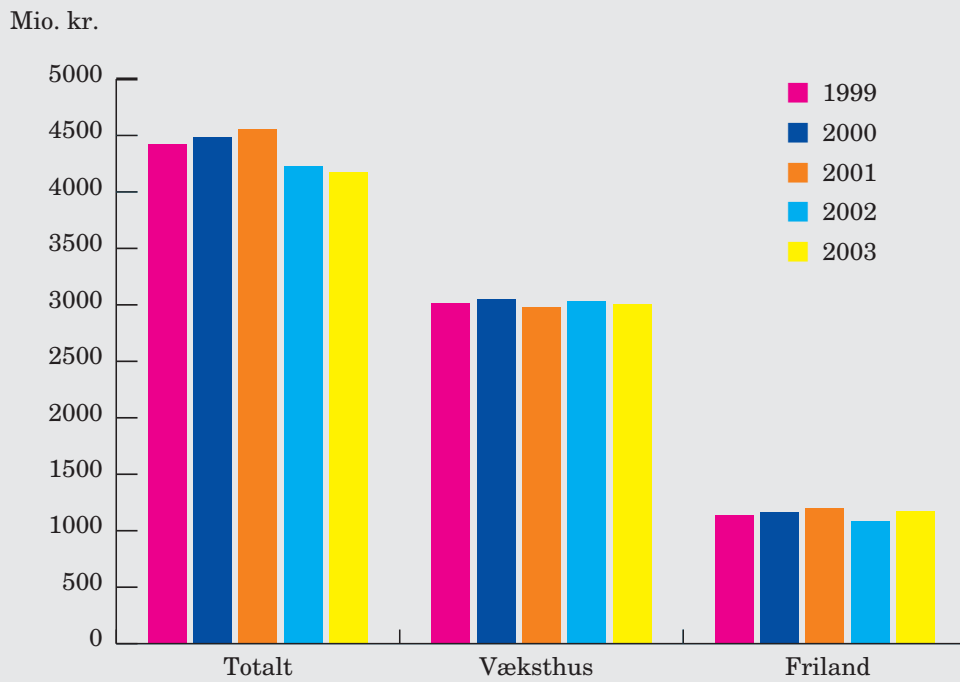
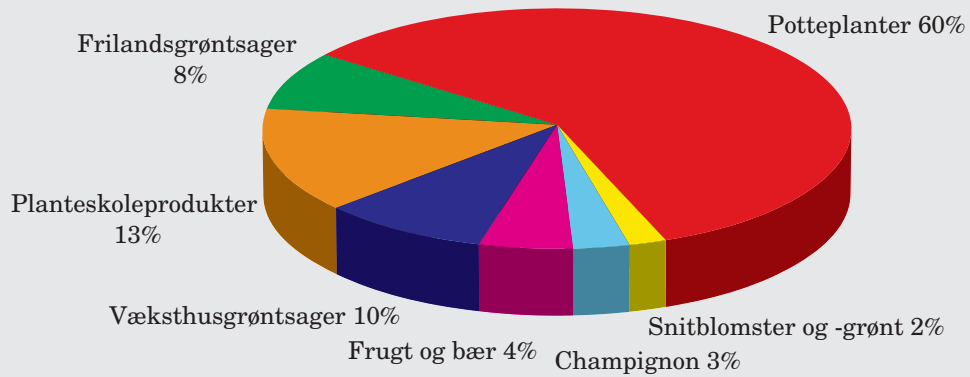


Fig. 3. Produktionsværdiens fordeling 2003



Tabel 5
Udviklingen i ejendomsstrukturen

	1993		1996		1999		2002	
	% af ejendom	% af areal	% af ejendom	% af areal	% af ejendom	% af areal	% af ejendom	% af areal
1.000 - 2.499	35	10	32	9	30	7	28	6
2.500 - 9.999	52	43	52	41	54	38	53	35
10.000 - 19.999	9	21	11	22	10	21	12	22
20.000 og herover	4	26	5	28	6	34	7	37

Tabel 6
Væksthusenes alder i 2002

	Under 1 år	1-9 år	10-19 år	20 år og derover	I alt
1.000 m ²	63	1.094	1.592	2.160	4.909

Tabel 7
Frilandsgartneri. Virksomhedernes areal og antal

	1996		1999/2000		2002/2003	
	Antal	Areal (ha)	Antal	Areal (ha)	Antal	Areal (ha)
Grøntsager ¹⁾	1.296	6.892	712	5.789	750	6.729
Blomster incl. løg	182	255	124	194	-	-
Æbler	597	1.854	403	1.623	339	1.397
Pærer	390	469	289	431	259	400
Jordbær	729	983	568	991	-	-
Anden frugt og bær	1.035	5.149	885	4.639	-	-
Planteskoler	501	3.298	206 ²⁾	2.789	-	-

Anm.: ¹⁾ Gartnerier med mere end 0,2 ha med frilandsgroentesager.

²⁾ Planteskoler med mindst 2 ha planteskoleareal.

Kilde: Danmarks Statistik, Landbrugsstatistik.

Tabel 8
Antal virksomheder og areal med frilandsgroentesager

	Antal ¹⁾		Areal (ha)	
	2000	2003	2000	2003
Efterårs- og vinterhvidkål	145	146	271	305
Rødkål	114	130	128	172
Rødbeder	112	132	166	200
Gulerødder	214	221	1.309	1.165
Løg	195	207	666	1.196
Iceberg	42	37	210	209
Kinakål	38	30	238	182
Blomkål	63	69	405	415
Porrer	190	188	377	302
Andre afgrøder	-	-	2.019	2.582
I alt	712	750	5.789	6.729

Anm.: ¹⁾ Dobbeltregistrering forekommer.

Kilde: Danmarks Statistik, Frilandstællingen.

Energi, vand m.v.

Væksthusgartnerierne energiforbrug til opvarmning er i perioden 1999 - 2002 reduceret med ca. 7%. Det vurderes, at den voksende anvendelse af dynamisk klimastyring er en væsentlig årsag hertil.

Naturgas er fortsat den dominerende energiform (39% af det samlede forbrug) efterfulgt af fjernvarme (29%), olie (21%) og kul (11%). Set over en længere årrække er gartnerierne forbrug af kul faldet markant. Denne udvikling er dog vendt i 2002, hvor forbruget af kul er vokset set i forhold til væksthustællingen i 1999.

En opdeling af energiforbruget efter hovedkultur viser, at energiforbruget er højest ved produktion af blomster og tomater, idet der her anvendes 2 GJ pr. kvadratmeter, mens det er lavest ved salat og planteskoleprodukter med ca. 0,75 GJ pr. kvadratmeter. Over 93% af væksthusearealet kan opvarmes. Arealer, som ikke opvarmes, benyttes primært i sommerhalvåret.

Væksthusgartnerierne samlede vandforbrug er i 2002 opgjort til 3,5 mio. kubikmeter mod næsten 4 mio. kubikmeter i 1999. Nedgangen kan blandt andet henføres til en øget anvendelse af recirkuleret vand. Andelen af produktionsarealet med recirkulation er øget fra 50% i 1999 til 56% i 2002.

Brugen af biologisk plantebeskyttelse er udbredt inden for dansk væksthusegartneri. På mere end to tredjedele af væksthusearealet anvendes nu biologisk bekæmpelse - enten alene eller i kombination med kemisk plantebeskyttelse.

Eksport

Mens dansk frugt og grønt helt overvejende afsættes på hjemmemarkedet, er produktionen af potteplanter - og i et vist omfang også planteskoleplanter - eksportorienteret.

I 2003 udgjorde eksporten af potteplanter 2,9 mia. kr., svarende til 81% af det totale salg. Salget af potteplanter på hjemmemarkedet udgjorde 675 mio. kr. Største eksportmarked er Tyskland, der aftager 34% af den samlede eksport. De

Tabel 9
Produktionsværdi af gartneri (i mio. kr.)

	1999	2000	2001	2002	2003 ¹⁾
Væksthussektoren	2.929	2.850	2.924	3.037	3.009
Grøntsager	421	388	443	475	418
Snitblomster og -grønt	104	92	74	69	77
Potteplanter	2.404	2.370	2.407	2.493	2.514
Frilandssektoren	1.142	1.162	1.202	1.085	1.169
Grøntsager	428	402	409	445	355
Frugt og bær	197	218	195	184	170
Planteskoleprodukter ²⁾	517	542	598	456	524
Champignon	121	128	130	109	120
I alt	4.192	4.140	4.256	4.228	4.178

Anm.: ¹⁾Tallene er foreløbige.

²⁾Eksklusive detailplanteskoler.

Kilde: Danmarks Statistik, Landbrugsstatistik.

Tabel 10
Sektorregnskab for gartneri

	1998	1999	2000	2001	2002
Produktionsværdi ¹⁾	4.044	4.235	4.494	4.437	4.525
El-salg fra gartneriet	202	161	175	194	193
Tilskud el-salg	47	40	40	33	33
Generelle tilskud	44	39	37	28	27
Produktionsværdi inkl. tilskud	4.336	4.477	4.746	4.694	4.780
Frø, løg og stiklinger	474	453	490	511	508
Planteavlsmkostninger	587	643	620	523	622
Energi	414	432	561	551	501
Salgsomkostninger	188	198	223	233	231
Andre omkostninger	475	499	495	478	481
Varer og tjenester	1.825	1.893	2.059	2.073	2.041
Ejendomsskat	8	7	7	12	12
Grønne afgifter ²⁾	59	73	70	71	67
Bruttofaktorindkomst	2.444	2.505	2.610	2.539	2.560
Afskrivninger	404	410	421	408	407
Nettofaktorindkomst	2.040	2.095	2.189	2.133	2.252
Lønnet arbejdskraft	1.184	1.338	1.365	1.330	1.304
Nettoresultat	855	757	823	802	848

Anm.: ¹⁾ Opgjort på grundlag af indberetninger til Fødevarøkonomisk Instituts gartneriregnskabsstatistik.

²⁾ CO₂-, SO₂-, og rumvarme.

Kilde: Fødevarøkonomisk Institut, Vækst med vilje - gartneri 2003.

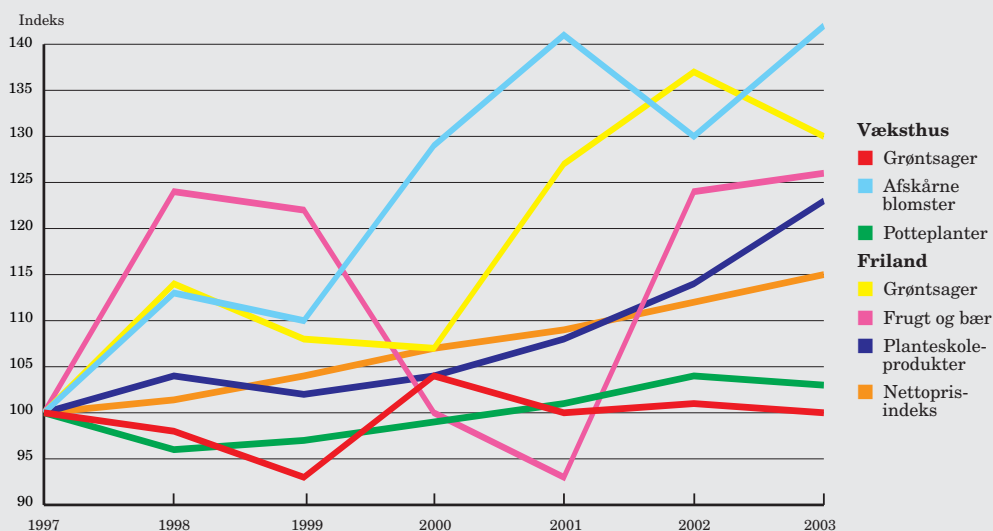
Tabel 11
Væksthusgartnerier fordelt efter energiforsyning samt brændselsforbrug i 2002

	Fuelolie	Gasolie	Naturgas	Kul	Fjernvarme	Andet fast brændsel	I alt
Antal virksomheder med forsyningsmulighed	202	223	104	128	141	19	1.302
Antal virksomheder fordelt på hovedenergikilde ¹⁾	110	99	72	92	124	11	508
Areal fordelt på hovedenergikilde (1.000 m ²)	638	302	1.266	401	1.260	21	3.887
Samlet energiforbrug	28.375	12.711	74,0	33.230	12,2	2.053	-
(Enhed)	(tons)	(m ³)	(mio. m ³)	(tons)	(mio. m ³)	(tons)	
Samlet energiforbrug (1.000 GJ)	1.129	453	2.931	831	2.239	25	7.608

Anm.: ¹⁾ Energikilden dækker mindst 70% af det samlede energiforbrug.

Kilde: Danmarks Statistik, Væksthustællingen.

Fig. 4. Prisindeks (1997 = 100)



Kilde: Fødevareøkonomisk Institut, Jordbrugets Prisforhold.
Danmarks Statistik, Nettoprisindeks.

Tablet 12
Salget af potteplanter fordelt på lande (i mio. kr.)

	1999	2000	2001	2002	2003
Tyskland	1.085	1.057	1.035	1.033	979
Sverige	471	550	521	533	529
England	267	318	318	309	283
Italien	129	129	119	111	130
Frankrig	158	165	137	135	140
Schweiz	119	130	134	141	133
Norge	122	125	140	139	139
Holland	111	107	105	135	135
Finland	95	91	95	96	100
Østrig	77	73	81	82	78
Belgien	34	33	31	36	35
Spanien	22	22	41	27	29
Øvrige lande	62	84	149	168	148
Eksport ialt	2.752	2.883	2.906	2.946	2.858
Danmark	701	731	681	706	675
I alt	3.454	3.614	3.587	3.652	3.532

Anm.: Reeksport forekommer i begrænset omfang.
Kilde: Afsætningsforeningen for Potteplanter.

Tablet 13
Eksport af gartneriprodukter (i mio. kr.)

	1999	2000	2001	2002	2003
Potteplanter	2.752,5	2.882,9	2.906,0	2.946,0	2.857,6
Snitblomster	14,8	13,3	21,7	26,0	39,8
Grøntsager	85,8	49,1	41,8	31,0	28,1
Planteskoleplanter	187,4	149,5	170,5	161,4	252,0
Frugt og bær	22,6	26,1	24,7	38,3	23,9

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandel fordelt på varer og lande.
Afsætningsforeningen for Potteplanter.

næststørste markeder er Sverige med 18% og England med 10% af eksporten.

Markedsudviklingen i 2003 viser en samlet tilbagegang på 3% sammenlignet med året før.

Tilbagegangen var større på hjemmemarkedet (4%) end på eksportmarkedet (3%). På eksportmarkedet var fremgangen størst på det italienske og det franske marked samt i Østeuropa.

Udviklingen i første halvår af 2004 har været mindre positiv med tilbagegang både på eksportmarkedet og på hjemmemarkedet.

Samlet set et fald på 6-8% sammenlignet med samme periode året før.

Holland

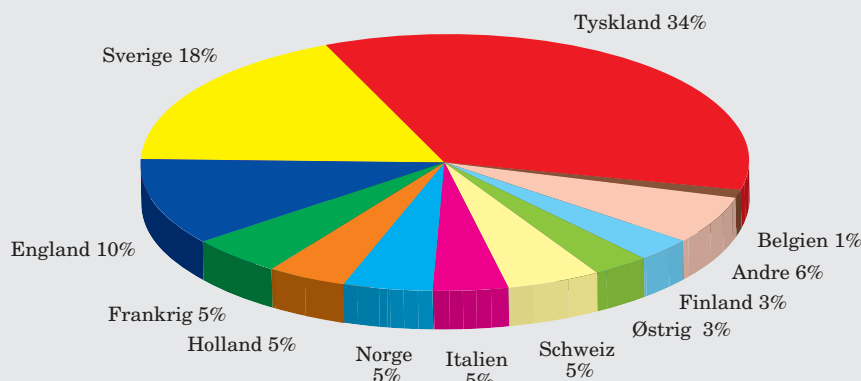
Strukturen i hollandsk væksthuse- og frilandsgartneri er forskellig fra dansk gartneri. Udviklingen mod færre, men større ejendomme kan imidlertid genfindes.

Inden for væksthusegartneriet er de arealmæssigt mest betydende produktioner væksthusegrøntsager og afskårne blomster. Arealet med potteplanter har imidlertid været stigende de senere år, og der er sket et skift fra grønne til blomstrende potteplanter, der er dansk gartneris kerneprodukt. Arealet med blomstrende potteplanter er steget fra 1998 til 2002 fra 6,4 mio. m² til 6,9 mio. m², dog med et mindre fald i arealet fra 2001 til 2002.

På friland er der i Holland en betydelig produktion af blomsterløg, grøntsager og planteskoleplanter. Arealet med planteskoleplanter er øget de senere år.

Den hollandske eksport af planter steg med 10% fra 2002 til 2003. Tyskland er - som for danske potteplanter - langt den største aftager - efterfulgt af Frankrig og England. I første halvår 2004 er eksporten af planter steget med omkring 4%.

Fig. 5. Eksporten af potteplanter fordelt på lande 2003



Tabel 14

Hollands eksport af gartneriprodukter (mio. EURO)

	1999	2000	2001	2002	2003
Snitblomster	2.558	2.826	2.901	2.990	3.009
Potteplanter	1.069	1.167	1.250	1.394	1.547
Grøntsager (frisk)	2.377	2.713	2.876	3.068	3.283
Frukt (frisk)	1.534	1.608	1.699	1.668	1.825

Kilde: Centraal Bureau voor de Statistiek, Land- en tuinbouwcijfers 2004.

Dutch Floricultural Wholesale Board, Export-statistik Bloemkwekerijprodukten 2003.

Tabel 15

Hollands eksport af planter fordelt på lande (mio. EURO)

	1999	2000	2001	2002	2003
Tyskland	492	511	521	550	625
Frankrig	128	142	149	167	184
England	84	105	126	153	153
Italien	78	87	99	111	123
Belgien	46	46	53	65	76
Østrig	36	38	42	44	50
Schweiz	35	35	39	43	45
Spanien	23	23	27	33	39
Danmark	26	29	28	32	45
Sverige	25	32	33	29	36
Øvrige lande	97	118	134	167	171
I alt	1.069	1.167	1.250	1.394	1.547

Kilde: Dutch Floricultural Wholesale Board, Export-statistik Bloemkwekerijprodukten 2003.

Tabel 16
Hollands væksthuseareal (ha)

	1999	2000	2001	2002	2003
Grøntsager	4.282	4.201	4.271	4.287	4.320
heraf tomat	11.778	1.133	1.224	1.227	1.257
heraf agurk	710	663	660	658	639
Snitblomster	3.963	3.923	3.815	3.770	3.666
Potteplanter	1.740	1.758	1.775	1.762	1.819
heraf blomstrende	661	680	701	691	737
heraf grønne	590	581	582	581	575
Udplantningsplanter	489	497	492	489	507
Total væksthuseareal	10.561	10.526	10.524	10.538	10.539

Kilde: Centraal Bureau voor de Statistiek, Land- en tuinbouweijfers 2004.

Tabel 17
Hollands frilandsareal (ha)

	1999	2000	2001	2002	2003
Grøntsager	48.195	42.067	41.599	44.683	45.725
Frugt	22.028	20.606	19.717	19.570	18.773
Blomster	2.605	2.552	2.379	2.684	2.607
Planteskoleprodukter	12.311	12.641	12.672	13.401	13.151
Blomsterløg	22.714	22.543	22.618	24.221	24.538

Kilde: Centraal Bureau voor de Statistiek, Land- en tuinbouweijfers 2004.

Tabel 18
Antallet af væksthusegartnerier i Holland

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Grøntsager:	4.075	3.767	3.433	3.171	3.001	2.825
heraf tomat	920	700	636	600	567	543
heraf agurk	606	578	526	473	464	441
Afskårne blomster	4.334	4.242	4.112	3.788	3.576	-
Potteplanter:	1.553	1.543	1.492	1.417	1.339	-
heraf blomstrende	994	956	941	899	841	-
heraf grønne	776	810	764	720	680	-
Total	12.003	11.623	11.070	10.345	9.876	9.458

Anm.: Dobbelregistrering forekommer. Tallene for 2003 er foreløbige.

Kilde: CBS, Landbouwtelling 2002 og Land- en tuinbouweijfers 2004.

Tabel 19
Forbruget af planter og snitblomster i Europa

	Planter € pr. capita	Snitblomster € pr. capita	Total Mio. €
Tyskland	42	38	6.640
Frankrig	20	31	3.009
England	10	30	2.400
Italien	10	35	2.610
Spanien	14	18	1.280
Sverige	39	35	666
Finland	60	38	490
Schweiz	42	82	868
Holland	18	32	800
Norge	53	58	444
Danmark	41	39	400
Belgien	16	41	570

Kilde: AIPH, International Statistics Flowers and Plants 2002.